

ANNA, JAPANESE SUMIMA

PA2293
L3
V.1
C.1

010692

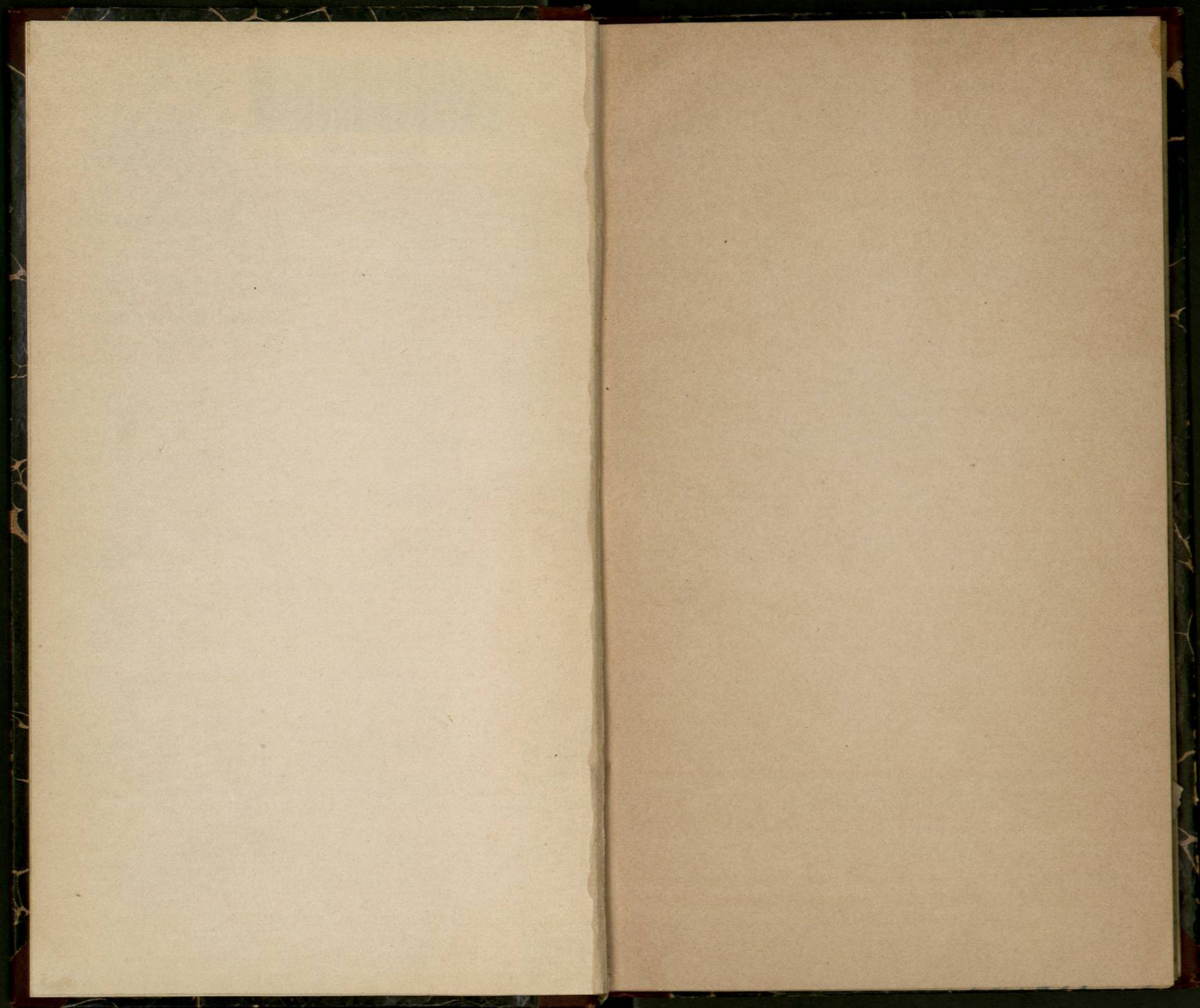

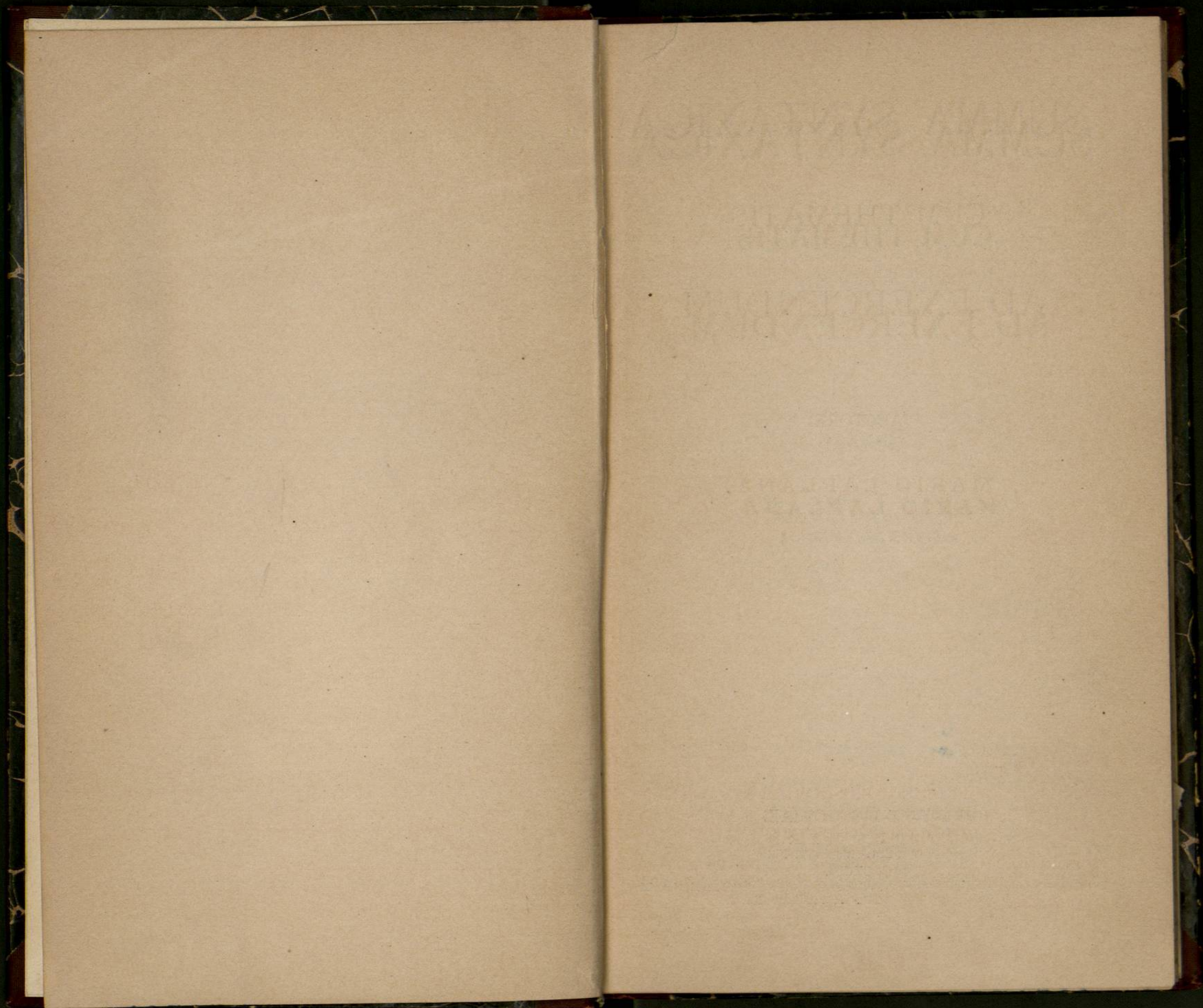
1080022227

EX LIBRIS

HEMETHERII VALVERDE TELLEZ

Episcopi Leonensis

SUMMA SYNTAXICA

CUM THEMATIS

AD EXERCENDUM.

AUCTORE

MARIO LAPLANA,

SOCIETATIS JESU SACERDOTE.

FRIBURGI BRISGOVIAE.

SUMPTIBUS HERDER.

TYPOGRAPHI EDITORIS PONTIFICII.

MDCCCXCIV.

EJUSDEM LIBRARIAE AEDES SUNT VINDOBONAE, ARGENTORATI ET MONACHII
ATQUE IN URBE S. LUDOVICI AMERICANA.

SUMMA SYNTAXICA

CUM THEMATIS

AD EXERCENDUM.

AUCTORE

MARIO LAPLANA,

SOCIETATIS JESU SACERDOTE.

PARS PRIMA:

SUMMA SYNTAXICA.

UNIVERSIDAD DE NUEVO LEON

Biblioteca Valverde y Torres

Capilla Alfonsina

Biblioteca Universitaria

FRIBURGI BRISGOVIAE.

SUMPTIBUS HERDER.

TYPOGRAPHI EDITORIS PONTIFICII.

MDCCCXCIV.

EJUSDEM LIBRARIAE AEDES SUNT VINDOBONAE, ARGENTORATI ET MONACHII
ATQUE IN URBE S. LUDOVICI AMERICANA.

47084

PA 2293

L 3

V. 7

JOANNES GRANERO,

Praepositus Provinciae Toletanae Societatis Jesu.

QUUM opus, cui titulus: «*Summa syntaxica cum thematis ad exercendum*»
a P. Mario Laplana, nostrae Societatis sacerdote, conscriptum aliquot
patres, quibus id commisimus, recognoverint et in lucem edi posse censuerint,
facultatem damus, ut typis mandetur. In cujus rei fidem has litteras manu
nostra subscriptas et sigillo nostro munitas dedimus.

Matriti, mense Aprili, anno 1894.

(L. S.)

Joannes Granero S. J.

FONDO EMETERIO
VALVERDE Y TELLEZ

Typis Herderianis Friburgi Brisgoviae.

A. R. P. LUDOVICO MARTIN,
Praeposito Generali Societatis Jesu.

TAMETSI hunc librum, quia versatur in re valde
tenui, intelligo esse indignum, qui Tuae Paterni-
tati dedicetur, tamen, quem summo labore et fortasse
non inutili elucubravi, offerre non dubito Patri optimo
et de his studiis bene merito.

Accipe igitur benigne hoc quaecumque munus,
quo videlicet memoriam revocare libet temporum
illorum, quum mihi in exsilio adolescenti Tua con-
suetudine frui licuit, tuoque exemplo ad virtutem et
litteras grassari.

M. Laplana.

010892

Prologus.

SI meus hic labor ad tuas manus pervenerit, benigne lector, quaeres, opinor: quid istuc libri sit, quorsum haec scribantur, quibus praesidiis et cui usui. Recte tu quidem quaesiveris, debeoque tibi satisfacere.

I. Quod sit nostrum propositum.

Nihil est auditoribus grammaticae ad dictionem formandam accommodatius, quam ut praecepta syntactica multum exercendo in usum deducant et auctorum elegantias diu imitando faciant suas. Quod ut assequantur, necesse est scribendi argumenta magistrum talia dictare, «quae ad praecepta syntacticos et auctorum imitationem referantur»¹.

Sed quum fieri facillime possit, ut magister, sive egens tempore sive laborem fugiens, themata negligat et argumenta scribendi parum idonea dictet; ei incommodo mederi posse videtur hoc opusculum, in quo et themata affero secundum praecepta syntactica et praecepta ipsa subjicio, quibuscum themata conferantur, et selectos auctorum locos exhibeo ad studium componendi accommodatos.

Et haec quidem ratio formandae dictionis neminem arbitror esse magistrum grammaticae, cui non vehementer pro-

¹ Ratio stud. Soc. Jesu. Reg. 6. Profess. suprem. gramm.

betur. Compositio enim Latina, sicut ceterae artes, magis constat exercitio quam doctrina praeceptorum. Nam ut ii, qui picturae aut musicae dant operam, utilius tractant penicillum aut infant tibiā, quam de pingendi canendive artificio audiunt, sic etiam candidatus Latinae compositionis commodius sumit calamum, quam docetur componendi regulas.

Sed ne hae quidem negligendae sunt; nam, ut manca praeceptio est, quae veterum exemplis non firmatur, sic caeca sit necesse est exemplorum via, quae non illustratur praeceptorum face.

2. Quae fuerint partes meae in conficiendo hoc libro.

Hunc librum ut scriberem, innumeras auctoritates diu legendo congesti ex classicis scriptoribus; plurimas etiam ab aliis congestas mutuatus sum, maxime ex Forcellino, Sanctio, Alvaro, Valla, Despauterio, Perizonio, Handio, Guardia et Wierceyskio.

Praecepta facio plura, quam sueverunt vulgo; sed omitto de constructionum causis disputare scriboque omnia nude et quam possum brevissime. Quod siquid, prae nostra brevitate, videbitur mancum aut intellectu difficile, id, inspectis exemplis, quae subjicio, auditoque magistro, commodius percipient discipuli, quam si plura a me scriberentur.

Ut vero themata concinnarem, selegi ex classicis scriptoribus plurima argumenta, ubi esset magna varietas rerum et sententiarum. Utque ea tironum exercitio accommodarem, sustuli omnem stili difficultatem: mollivi hyperbati duritiem, complanavi salebras, dedi obscuris lucem, praecidi redundantia, ut possent tirones inoffensa via currere omnemque operam ad solam linguae proprietatem conferre. Nempe ut nutrices

cibum prius mandunt molliuntque, quam infantibus in os inserant, sic ego auctorum argumenta prius liquefacio, quam tironibus trado ad exercendum.

At siquis me objurgandum censeat, quod auctores tangere ausus sum, fatebor equidem intactos me quondam dictasse auditoribus meis; sed meus in vertendo labor quum asperior opinione tum proposito impar repertus est: non enim valebat tiro dictionem suam ad auctorum normam effingere neque conferre postmodum cum exemplari, propterea quod classicae orationis contextus intricatior saepe est, quam ut tiro assequi possit. Atque illud pejus, quod operam, quam impendere discipuli debuerant ad proprietatem linguae, insumere cogebantur non sine taedio et temporis jactura ad inquirendum de sensu et compagine sententiarum.

Quodsi meus labor detrimentum aliquod intulisse videbitur auctorum elegantiae, id postmodum legendis auctoribus redimetur.

3. Quomodo hoc opusculo utendum sit.

Ratio autem utendi opusculo meo haec esse debet. Tres libri (nam in tres libros dispertivi omnia) simul tradentur: primus mane praelegetur, alter vespere; tertius dictabitur quotidie ad componendum conversus in vernaculum.

Exempla auctorum, quae praeceptis terna plerumque subjicio, tam diu ntiros versabunt, quoad penitus intellexerint, et, si fieri possit, memoriae mandaverint. Nec contenti memoriae mandavisse nitentur in usum deducere, diu multumque imitando. Quod ut assequantur, indigent professoris magisterio, qui et praecepta, quae a me presse data sunt, pluribus verbis exponat et thema idoneum vertat quotidie in vernaculum dictetque ad componendum.

Ineuntibus hoc studium non sunt tradenda omnia, sed praecipua tantum. Dein, quum reveniatur ad repetenda, quae cognita sunt, adjicientur aliqua nova.

Componere incipientibus dictanda non est perpetua oratio, sed singulae tantum sententiae¹, quas quum formare ad unguem didicerint, licebit gradum faciant ad themata secundi deincepsque tertii ordinis, ubi proponitur ad exercendum perpetua oratio.

Operam tirones dabunt, ut dictatum scribendi argumentum plane intelligant idque omnino reddant Latino sermoni, quod vernaculo dictatum est.

Denique, ubi castigandae gratia scriptionis legetur a magistro classicum exemplar, observent diligenter, quemadmodum dicta sint ab auctore Latino ea, quae ipsi dicere emendate non potuerunt, et ex eo scriptionem suam castigandam curabunt.

Admonitio.

Ut delectus rerum facile institui possit, distinguuntur asterisco * ea, quae sunt maxime necessaria; cruce †, quae sunt valde utilia. Cetera in eorum gratiam afferuntur, qui syntaxim cupiunt penitius cognoscere.

¹ Abunde invenies in libri tertii capite primo.

INDEX SUMMAE SYNTAXICAE.

LIBER PRIMUS.

CONSTRUCTIO PARTIUM ORATIONIS.

CAPUT PRIMUM.

De concordantiis.

	Pag.
I. Concordantia nominis substantivi	1
II. Concordantia nominis adjectivi	2
III. Concordantia pronominis relativi	5
IV. Concordantia verbi	8

CAPUT SECUNDUM.

De constructione.

I. Constructio nominis substantivi	11
II. Constructio nominis adjectivi	14
1. Adjectiva cum genitivo	14
2. Partitiva et numeralia	15
3. Adjectiva cum dativo	16
4. Adjectiva cum ablativo	18
5. Adjectiva comparativa	19
6. Adjectiva superlativa	22
III. Constructio pronominis	22
1. Pronomen cum casu	22
2. Pronomen reciprocum	26
3. Reciprocum personale	27
4. Reciprocum possessivum	29
5. Amphibolia in reciproco possessivo	30
6. Amphibolia in reciproco personali	32

	Pag.
IV. Constructio verbi	33
1. Verbum substantivum	33
2. Verba cum genitivo	34
3. Verba cum dativo	37
4. Verba cum altero accusativo	40
5. Verba cum ablativo	42
6. Verba cum ablativo et praepositione	44
V. Constructio participii	46
VI. Constructio gerundii	47
VII. Constructio supini	51
VIII. Constructio ceterorum verbalium	52
IX. Constructio adverbii	53
1. Adverbia generatim	53
2. Adverbia singulatim	55
X. Constructio praepositionis	61
XI. Constructio conjunctionis	76
XII. Constructio interjectionis	84

CAPUT TERTIUM.

De affectionibus partium orationis.

I. Casus	84
1. Nominativus	85
2. Genitivus	86
3. Dativus	88
4. Accusativus	89
5. Vocativus	91
6. Ablativus	92
II. Voces verbi	93
1. Vox activa	93
2. Vox passiva	95
III. Modi verbi	97
1. Modus indicativus	97
2. Modus subjunctivus	98
3. Modus imperativus	99
4. Modus infinitivus	101
IV. Tempora verbi	103

CAPUT QUARTUM.

De quibusdam relationibus.

I. Relatio loci	105
1. Locus <i>ubi</i>	105
2. Locus <i>unde</i>	107

	Pag.
3. Locus <i>quo</i>	108
4. Locus <i>qua</i>	109
5. Locus <i>quorsum</i>	110
II. Relatio temporis	110
1. Tempus <i>quando</i>	110
2. Tempus <i>quamdiu</i>	111
3. Tempus <i>quam dudum</i>	111
4. Tempus <i>intra quod</i>	112
III. Relatio spatii	112

LIBER SECUNDUS.
ORATIONIS FORMATIO.

CAPUT PRIMUM.

De oratione ejusque elementis	114
---	-----

CAPUT SECUNDUM.

De oratione simplici.

I. Oratio verbi substantivi	115
II. Oratio verbi adjectivi	116

CAPUT TERTIUM.

De oratione pronominis relativi.

I. Constructio relativi	118
II. Contractio in participium	121

CAPUT QUARTUM.

De oratione infinita.

I. Infinitum generatim	123
II. Infinitum singulatim	126
III. Attractio et relectio infiniti	131

CAPUT QUINTUM.

De oratione subjunctiva.

I. Verba intellectus, linguae et sensus	133
II. Verba dubitativa	134
III. Verba voluntativa et hortativa	136
IV. Verba eventus et convenientiae	138

	Pag.
V. Verba affectiva	140
VI. Verba timoris	141
VII. Verba prohibitiva	142

CAPUT SEXTUM.

De ceteris orationis modis.

I. Modus finalis	143
1. Finalis per particulas	143
2. Finalis per participium	145
3. Finalis per gerundium	146
4. Finalis per supinum	147
5. Finalis per infinitum	147
II. Modus causalis	147
1. Causalis per particulas	147
2. Causalis per participium	149
III. Modus conditionalis	150
IV. Modus temporalis	153
1. Temporalis per particulas	153
2. Temporalis per participium	155
3. Temporalis per gerundium	158
V. Modus correlativus	159

Appendices.

Appendix ad n. 84 et 86	162
Appendix ad n. 98	168
Appendix ad n. 130	168
Appendix ad n. 212	169
Appendix ad n. 222 et sqq.	171
Appendix ad n. 249	172
Appendix ad n. 301	172
Appendix ad n. 326	173
Appendix ad n. 330	174
Appendix ad n. 331	174
Appendix ad n. 336	175
Appendix ad n. 347	175

LIBER PRIMUS.

CONSTRUCTIO PARTIUM
ORATIONIS.

CAPUT PRIMUM.

DE CONCORDANTIIS.

I. Concordantia nominis substantivi. — II. Concordantia nominis adjectivi. — III. Concordantia pronominis relativi. — IV. Concordantia verbi.

I. Concordantia nominis substantivi.

* I. *Substantiva concordant casu (a), licet discordent numero (b) et genere (c):*

a.

CIC. Apud *Herodotum*, *patrem* historiae, sunt innumerae fabulae.

CIC. Legimus epistolas *Corneliae*, *matris* Gracchorum.

b.

LIV. Pergo ad delendam *urbem Vejos*.

VIRG. Coridon ardebat *Alexin*, *delicias* domini.

c.

CIC. Quid dicam de *thesauro* omnium rerum, *memoria*?

LIV. *Virgines* Vestae legit, Alba oriundum *sacerdotium*.